

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo tuzemstvo . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v. na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE C

Inzerati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več ko trikrat 9 v

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenki nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročila, inzerate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Ustanovni zbor „Sloven-
ske Straže“.

(Dalje.)

Poročilo tajnika.

Predsednik državní poslanec Grafenauer pozove nato urednika Štefeta, da poroča o pripravljalnem delu za ustanovitev »Slovenske Straže«. Urednik Štefeta je izjavil:

Slavni zbor! Nestrpnost slovenskih liberalcev je kriva, da smo danes zbrani tu. (Klici: Tako je!) Zakaj povdarjam to takoj uvodoma svojega poročila. Zato, ker se moramo že naprej slovesno zavarovati proti kakim morebitnim očitkom izvestnih solzavih ljudi, ki iz večno solznotnih oči ne vidijo sveta in ki bi zato utegnili iznajti, da smo mi vzrok, ako danes na narodno-obrambno polju nastopamo samostojno pot. Resnica je: Nestrpnost slovenskih liberalcev je vzrok, da smo danes zbrani tu!

Orli.

Ni liberalcem bilo dovolj, da so profanirali sokolsko idejo. Oni so bili, ki so nas izključevali iz svoje srede, ki nas niso hoteli sprejeti v sokolske vrste, ker nismo hoteli zatajiti starih idealov slovenskih, oni so bili, ki so ošabno sklenili, da mi ne smemo v sokolske vrste, ker smo baje preveč črni in premalo slovenski, v istem hipu pa je sokolstvo imelo v svojih vrstah nemurje za podpirne člane in je starosta sokolov brez sramu podpisal pogodbo Nemcem. Tedaj smo poklicali na dan naše Orle, da očistijo slovensko zemljo. (Navdušeni klici: Živio Orli!) Orli so krepko na delu pri dokazovanju, da ljudska naša stranka ima v sebi dovolj sile v par letih storiti več, kot so oni, ki so jo ošabno prezirali, storili v 40, 50 letih! (Tako je!)

Nestrpnost liberalcev.

Kdor pozna liberalno nestrpnost, ve, kolika hinavščina je, ako liberalci govore o potrebi skupnega narodnega dela. O tem jokajo sedaj tisti ljudje, ki so nam nekoč, ko smo v Ljubljani predlagali skupno, trezno, pametno organizatorično delo za povzdigo slovenskega obrtništva in trgovstva v Ljubljani, iz izvrševalnega odseka narodnonapredne stranke odpisali, da s klerikalci nikdar skupno ne nastopajo. (Čujmo!) Zato moramo najodločnejše zavračati vsako sumničenje, da bi bila na naši strani kaka nestrpnost, mi smo le do dobra spoznali liberalce, te dvajsetseptemberske junake, ki so ravno 20. septembrom vnovič dokazali, kako malo smisla imajo za praktično narodno delo in kako veliko praktičnega smisla zase. Smatramo, da je zato v korist naroda, ako nastopamo tudi v narodni obrambi svoja pota.

Kako malo je liberalcem za strpnost pri narodnem delu, dokazuje bivša »Straža«, katero je uničila tudi le liberalna nestrpnost ter je vsled tega prišla takrat malodušnost v naše kroge.

In »Družba sv. Cirila in Metoda«? Kako smo ji bili udani, ve le tisti, ki je sodeloval pri rojstvu »Slovenske krščansko-socialne zveze«. Takrat se je razmišljalo o sredstvih, katere naj S. K. S. Z. pridobi za svoje delovanje. In ko smo prišli do vžigalce, smo soglasno zavrgli to misel, češ, »Družba sv. Cirila in Metoda« je skupna narodova last.

Bohinjska Bistrica.

Pri znameniti skupščini »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Boh. Bistrici pa so liberalci na vedno silnejše naskoci nemštva na slovensko zemljo odgovorili s tem, — da so naše somišljenike pometali iz odseka »Družbe sv. Cirila in Metoda«. (Klici: Sram jih bilo!) Po tem predrznem protinarnem atentatu je bilo v naših krogih še mnogo nejas-

nosti o poti, katero naj po tem dogodku nastopimo. Kdor pozna liberalce, je vedel takoj, da so naše somišljenike vrgli iz odbora zato, ker hočejo tudi »Družbo sv. Cirila in Metoda« izkoristiti v svoje strankarske namene (Tako je!), kajti drugače se takega koraka vendar tolačiti ne da. Precej časa je bilo treba, da so vsi naši somišljeniki prišli do tega prepričanja, ki ga utemeljujejo dejanja. Ali so liberalci ponudili doslej sploh kak kompromis za »Družbo sv. Cirila in Metoda«, ali niso hoteli, da največja slovenska stranka slepo gre za njimi, ki jo v svojem »Braniku« lažljivo napadajo in ji pri vsaki priliki kažejo svoje strankarsko kopito?! Liberalci so postali tako ošabni, da nam nočejo že več peska metati v oči, ampak nam mečejo že skale. In ob tem se lahko vzdrami sleherni naš somišljenik! (Veselo!)

Vsak svojo pot!

Mi pa se ob mrzlem duhu liberalne nestrpnosti, ki je že toliko lepega oparil in umoril po slovenskih poljanah, ki je svojo ledeno sapo že poizkušal dihati tudi že v slovensko glasbo, slovensko turistik in slovensko dramatično umetnost, ne bomo dali umrtviti, ne izključevati od narodnega dela. Liberalno nestrpnost bomo pustili ob strani, pa s svojimi silami, oprti na najširše plasti ljudstva, odkritosrčno med seboj, bomo storili za narodno probujanje, za narodno vzgojo, za narodno ohranitev več, kakor bi storili v družbi onih, katere spremlja na zunaj hinavščina, na znotraj pa zaničevanje vsega, kar je nam in narodu sveto. — (Živahno odobravanje.)

Preveč pa bomo imeli pri tem svojega dela, da bi mogli ali hoteli kakorkoli nasprotovati zavodom »Družbe sv. Cirila in Metoda« (Dobro klici.) Mi stojimo na stališču: Niste nas hoteli med seboj, naše somišljenike ste vrgli iz družbe, zato vzdržite te zavode sami, mi bomo našli dovolj drugega dela za ohranitev naroda na najskrajnejših pozicijah, saj je le predobro znano, kako površno je bilo narodnoobrambno delo »Družbe sv. Cirila in Metoda«, ki ni mogla skrbeti za ono mladino, ki je zapuščala slovenski govorec njene šole, potem pa šla s trebuhom za kruhom v tujino ter se ondi nam izgubljala v tujstvu ali pa v socialni demokraciji. Dolžnost liberalcev je sedaj, ko so nas ošabno vrgli iz »Družbe sv. Cirila in Metoda«, kar največ prispevati za to družbo, naša pa je, kar največ delati, se žrtvovati za »Slovensko Stražo« in če končno rešimo vsi skupaj kolikor mogoče veliko Slovencev, bo to na najboljši veselilo. (Živahno odobravanje.) Čehi se bore za svoj obstoj v deveh narodnoobrambnih društvih, zakaj bi se Slovenci ne borili v dveh?!

Mi bomo imeli uspehov!

Naši politični nasprotniki v »Slovenskem Narodu« nič kaj uspešnega delovanja ne pričakujejo od »Slovenske Straže«. Tolaži nas pri tem »Narodovom« mnenju prepričanje, da se je še vedno vse narobe izvršilo, kar je »Slovenski Narod« prerokoval! (Veselo!) Naj le ne skrbe za nas: Naša stranka je izvršila še vse, za kar se je odločno zavzela, in uspešno bo tudi naše narodnoobrambno delo, že radi tega, ker hočemo poklicati v pomoč vse sile našega naroda, tako da če se danes baha »Südmarcha«, da ima 70.000 članov, »Slovenska Straža« lahko v par letih pokaže na organizirani odporni slovenski jug, kajti samo naša S. K. S. Z. ima že sedaj 30.000 članov in vsa ta armada hoče vztrajno, navdušeno, združeno z armado Mohorjanov, z našo kmeti in delavsko armado sodelovati pri narodnoobrambno delu. (Burno odobravanje.) Zato nas tudi denarno vprašanje ne skrbi, kajti že doslej, ko »Slovenska Straža« še ni pričela delovati, kažejo številke, da očitane nasprotnikov, češ, da naši somišljeniki ne store nič denarno za narodno

obrambo, ni resnično. Opozarjam pri tem le na darove skladu obmejnih Slovencev, direktno v St. Ilj poslanih, S. K. S. Z. za Štajersko in Koroško, Slovenskemu šolskemu društvu na Koroškem, za »Dom« v Podlublju in za druge »Domove« ob slovenski meji, za »Solski dom« v Gorici itd. To govori nekoliko drugače, kot pa »Slov Narod«! Da bodo darovi še naraščali, to bo naša skrb! Saj tudi »Družba sv. Cirila in Metoda« ter najnovejše češko obrambno društvo »Narodna Jednota Pošumavska« v prvih letih svojega obstanka nista imeli toliko dohodka, kolikor ga ima naša narodna obramba v še ne enem letu sedaj, ko društvo še delovati ni pričelo. Poleg denarnih sredstev pa je za nas še več vredno tisto osebno agitatorično vzgojno delo naših somišljenikov na mejah, polno osebnih, širši javnosti neznanih žrtev, ki pravzaprav ohranja narodnost našo na meji in za katero liberalci nikdar niso imeli smisla, ne sposobnosti, pa tudi ne — korajže! (Tako je!)

Priprave za ustanovitve.

Sedaj pa dovolite, da Vam podam poročilo o delu pripravljalnega odbora, o pripravah, iz katerih naj se razvije »Slovenska Straža«. Ko je bil na jesniški skupščini S. K. S. Z., ki se je vršila tukaj po skupščini »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Bohinjski Bistrici, sprejet predlog za upeljavo naših užigalce, se je pa bavil tudi z raznimi manjšimi stvarmi. Na lanski skupščini S. K. S. Z. v St. Jakobu ob Rožu se je sklenilo, naj vse S. K. S. Z. določijo svoje delegate v skupni narodno-obrambni odbor, ki naj vodi narodno-obrambno organizacijo. Ta predlog je bil izvršen na tak način, da smo sklicali v Ljubljano narodno-obrambno anketo, na kateri je ljubljanski odsek podal načrt za naše narodno-obrambno delo ter je bilo končno soglasno sklenjeno, da ustanovimo novo narodno-obrambno društvo »Slovenska Straža«, ki naj centralizira vse dosežanje dohodke za obmejne Slovence. V odsek za napravo pravil so bili izvoljeni g. dr. Hohnjec, g. urednik Smodej, g. prof. Ev. Jarc, g. Mandelj, g. Fr. Terseglav in moja malenkost. Na tem mestu se moram posebno zahvaljevati uredniku g. Franu Terseglavu, ki je napravil prva pravila, o katerih se je potem zgoraj omenjeni odsek obširno posvetoval ter izročil pravila v pregled vsem odborom S. K. S. Z. in končno še posebnemu odboru, v katerem so bili gg. prelat Andrej Kalan, profesor Ev. Jarc, dr. Pegan, Luka Smolnikar. Ta odsek je končno pravila pregledal in popravil v vseh podrobnostih.

Iz vseh došlih predlogov, kako bo di društveno ime, smo se končno zedinili za ime »Slovenska Straža«, narodno-obrambno društvo za obmejne Slovence. Pravila »Slovenske Straže« so bila predložena notranjemu ministru, kjer je posebno odlično posredoval g. poslanec dr. Žitnik, da so pravila danes že potrjena. G. poslanec dr. Žitniku najlepšo zahvalo za velik njegov trud. (Klici: Živio dr. Žitnik!)

Pisarna.

V tem času je naš odsek mirno, a vstrajno deloval. Ustanovili smo si narodno-obrambno centralno pisarno, katere je dobila prostor pod gostoljubno streho »Katoliškega tiskovnega društva«. Brez take pisarne urejenega narodno-obrambna dela ni misliti. Ta pisarna je vse uredila, da bo danes ustanovljena »Slovenska Straža« dobila ustvarjeno pot, da ima izvršene vse predpriprave. V tej pisarni sta nastavljena za uradnika g. jurist Kodre kot tajnik in g. Šturm ml. kot pomožna moč. Pisarna je odposlala okoli 5340 pisem, ohranjala je zvezo med narodno-obrambnim odsekom in listi, posredovala je glede petih dečkov iz Istre ter jih spravila k poštenim mojstrom na Kranjsko, glede enega krojaškega pomočnika iz Koroške in pri nekaterih

službah, pričela je posredovanje pri prodaji posestev, iskajoč zveze med slovenskimi prodajalci in slovenskimi kupci. Ta naša pisarna pa dobi še večlike naloge:

Neobhodno je potrebno, da se najprej zbere vse, kar more služiti obrambnemu delu, in da se to venomer pomnožuje z novimi publikacijami. V Ljubljani mora biti v ta namen urejena knjižnica; iz časopisja se mora stričiti notice in članke ki pojasnjujejo stvari in lepo registrirati. Tudi nemške in laške publikacije morajo notri. Geografija, zgodovina, statistika obmejnih pokrajin; dalje narodopisni spisi in končno vse, kar označuje narodne boje. Zapisnik mora biti pregleden — listni katalog razdeljen po materijah. Prezreti se ne smejo članki, ki so bili natisnjeni v knjigah in časopisih.

Seve se bo to delo moglo izvršiti le s pomočjo našega dijaštva, posebno gg. akademikov in bogoslovcev.

Dosežanje prosvetno delo centrale.

Centrala bo pričela izdajati poljudne brošure, kar bo posebno važno pri ljudskem štetju, stopila je že v zvezo z obmejnimi Slovenci glede ljudskega štetja in je tudi pred ljudskim štetjem v Ameriki storila nekaj za slovenstvo koristnih korakov. Naša centrala je zbrala s pomočjo blagih dobrotnikov že okoli 1500 slovenskih molitvenikov in poljudnih knjig ter jih vezane poslala na slovenske meje, posebno beneškim Slovincem, ki posebno prosijo za slovenske molitvenike in poljudne knjige. Hvala vsem darovalcem, posebno prevziščenemu knezoškofu dr. A. B. Jegliču, (Navdušeni Živio! knezoškofu.) ki nam je naklonil brezplačno 100 izvodov svoje izvrstne knjige »Mladeničnem«, hvala »Katoliškemu slovenskemu izobraževalnemu društvu na Vrhnikih, ki je prvo izmed društev poslalo zabojo knjig, »Katoliški Bukvarni«, prodajalnici »Katoliškega tiskovnega društva«, Krajčevi založbi v Novem mestu, »Družbi sv. Mohorja«, g. Gerberju in g. Giontinju v Ljubljani, »Narodni tiskarni« v Gorici, zavodu Salezijancev v Ljubljani in vsem drugim. Poleg naše centrale pa je v nabiranju in odpošiljanju slovenskih knjig neumorno in požrtvovalno deloval tudi č. g. Nastran, ki je poslal 950 večinoma vezanih knjig beneškim Slovincem, slovenskim delavkam v Vratislavi 100 knjig, dr. Ehrlichu v Celovcu v petih pošiljkih 300 knjig. Posebno so pomagali: Ljudstvo samo iz okolice, dr. Aleš Ušeničnik, kanonik dr. Karlin, dr. Lesar, dr. Mantuani, mons. Zupančič, Hybašek, dr. Levičnik. V denarju pa zlasti delavke v tobačni tovarni, ki so se sploh prve med Slovincami zavzele za našo narodno obrambo. (Klici: Slava jim!)

Dolžnost naših županov in denarnih zavodov.

Centrala je s pomočjo plemenito navdahnjenega mladega moža g. Leopolda Puharja pričela zbirati rabljene poštne znamke, katerih se nabira sedaj že v stotisoče.

Centrala je pričela tudi z nabiranjem prečitanih slovenskih listov, katere bo odpošiljala na mejo. Vodila bo to zbiranje po raznih krajih, ne le v Ljubljani, ampak tudi na deželi. Centrala je posredovala glede nekaterih narodno ogroženih točk na Koroškem. Podane nasvete bo poizkušala izvršiti ter je v tem oziru se obrnila že na merodajne faktorje. Stopila je s pomočjo naših akademikov v zvezo z ameriškimi Slovenci, da se tudi ti združijo v »Slovenski Straži«, pisala je raznim tvrdkam, naj kolekujejo svoja pisma z narodnim kolekom, stopila je v zvezo z listom »Občinska uprava« za populariziranje našega narodno-obrambna dela med županstvi, pričela je predpriprave za napravo nabiralnikov, razposlala je poziv hranilnicam in posojilnicam za posojilo z nižjimi obrestmi v St. Ilj in za konzorcij.

ki se naj v št. Ilju osnuje v ta namen. Na zadnjem občnem zboru Südmarke je predlagal pastor Albani, v dogovoru z vsemi nemškimi denarnimi zavodi v planinskih deželah ustanovitev družbe z omejenim jamstvom za vzdrževanje in pomnožitev nemške posesti. To kaže tudi nam pot in smer dela!

Potovanja po obmejnih krajih in listi ter statistika.

Naša centrala je preskrbela raznim društvom na meji različna pravila, podala je obmejnimi Slovincem mnogo drugih informacij, ureja naslovničke, ki jih bo potrebovala pri svojem delu, ne le naslovničke raznih stanov, ampak hoče sestaviti tudi naslovnik v tujini živčih Slovincov, katerim hočemo posvetiti posebno pažnjo, da jih kolikor mogoče rešimo potujčenja ter bo v ta namen odposlala svoje zaupnike na informacijsko potovanje posebno po industrijskih krajih Stajerske in Koroške. Po teh krajih raztresenim Slovincem je treba dati v roke slovenske časopise! Centrala bo skrbela, da se dobe sredstva za študiranje slovenskih fantov iz najbolj severnih krajev na slovenski trgovski in zadružni šoli v Ljubljani. Iz teh fantov bi nastali potem najboljši zaupniki centrale. Centrala hoče napravljati za dijaštvo in okrajne voditelje narodnoobrambnega gibanja narodno-obrambne kurze, kjer bi se natančno poučevalo o načinu in sredstvih tega dela in razpravljalo o naših najnovejših potrebah. Pred vsakoletnim občnim zborom naše narodne obrambe se bo vršil tak kurz. Centrala hoče preskrbeti, da vsako leto nekaj slovenskih dijakov proučuje narodno-obrambno delo med Čehi in Poljaki, pa tudi — med Nemci in Italijani. Centrala je skrbela že doslej in hoče veliko bolj se skrbeti za potrebno reklamo, pričela je izdajati »Narodno-obrambni vestnik«, ki se sedaj izpopolnjuje še z inserati slovenskih tvrdk, tako da ga bo mogoče prilagati raznim listom. Žalibog se doslej na našo tozadevno prošnjo še ni odzval noben denarni slovenski zavod. Tudi v tem oziru bo moralo biti drugače! Poleg že omenjenih brošur hoče centrala intervenirati, da izda »Družba sv. Mohorja« poljuden spis o pomenu narodnoobrambnega dela, knjigo, ki bi jasno pokazala naše narodno nazadovanje in v nemala za obrambno delo, knjigo o domoljubnih dejanjih v zgodovini, utrditve narodno zavednost, izdajati bo treba povesti, ki bodo budile narodno zavest, mlačne storile ognjevit, izdajati v takem smislu tudi igre, ki bi posebno ob meji mnogim zopet dale narodno zavednost in če treba v ta namen spraviti skupaj posebno igralno družbo in družbo slovenskih pevcev. Dve taki igri piše za narodno obrambo že dr. Krek.

Centrala je v Ljubljani pričela prirejati skioptična predavanja v korist narodni obrambi ob nizki ljudski vstopnini ter se ta predavanja zelo rentirajo. Naročili smo serijo skioptičnih slik, s katero bomo prirejali skioptične predstave po raznih naših društvih, in sicer pod pogojem, da polovico čistega dobička dobi »Slovenska Straža«, polovico pa dobi dotično društvo. Naši akademiki zbirajo slike za narodno-obrambno skioptično predavanje, ki bo v nemala ljudstvo po širni Sloveniji za narodnoobrambno delo!

Na željo koroških Slovincov je narodna obramba posredovala, da se je pričelo živahnejše mladeniško gibanje na Koroškem ter se prvi veselji pojavi že kažejo.

Naša pisarna je preskrbela statistične pole (odlično delo g. Ogrizka) o narodnih in narodnogospodarskih razmerah v posameznih krajih ter jih je s pomočjo »Slovenske dijaške zveze« že razposlala.

Drugi podrobni načrti za nabiranje.

Izvršila bo načrt, kako organizirati prispevanje vseh Mohorjanov za našo »Slovensko Stražo«, kako dobiti mnogo posnemovalcev onemu odličnemu duhovniku, ki je tudi pri duhovnih vajah nabiral za narodno obrambo. Pridobiti bo poizkušala naše odvetniške pisarne, da slede lepemu zgledu odvetniške pisarne g. dr. V. Pegana, ki kolikor mogoče veliko sporov poravnava v korist naše narodne obrambe. Odločno hočemo vpeljati odkupnine za godove, za novo leto, po katerih naj se jasno spozna, kdo je naš somišljenik, priporočili bomo denarnim zavodom, naj vsaka stranka, ki dvigne denar, plača nekaj vinarjev za narodno obrambo, samo nekaj želimo, naj se ne posreči: najnovejša globa, katero so vpeljali med seboj gg. državni poslanci, ki so določili, da vsak poslanec, ki zamudi sejo, mora plačati globo za obmejne Slovence. Naj bi bili gg. poslanci vedno na mestu pri delu za narodov blagor!

Koleki.

Centrala je preskrbela novi »Slovenski Straži« tri nove koleke po dva vinarja, ki v kratkem izidejo:

1. Slo mšek. Ta kolek hočemo v protest proti najnovejšim nesramnostim liberalcev razširiti po celi Sloveniji! Osvežiti hočemo s tem tudi menda že oveneli spomin dr. Tavčarjev, čegar »Narod« psuje moža, ki je Slovincem zapisal, naj jim bodita sveti vera in beseda materina, s »trapaštim farjem«, dočim je na Slomškovi slavnosti na Ponikvi 5. avgusta 1900, na kateri je bilo 18 ljubljanskih Sokolov, isti dr. Tavčar govoril: »Pred Slomškoma se mora ukloniti vsaki! Anton Martin Slomšek je gorel za složno delovanje šole s cerkvijo. Uklanjamo se šolniku Antonu Martinu Slomšku, ki je vedel voditi slovensko šolo do pravih in trajnih uspehov.« (Klici: Čujmo! Čujmo!)

2. Kolek: Pogled na št. Ilj, na to našo ljubo, hrabro severno postojanko.

3. Kolek: Slovensko dekle v narodni peči, kot slika »lepe naše domovine«.

Ti kolki so že v tiskarni, izšel pa je že

4. Einspielerjev kolek po 2 vin., ki se naroča na naslov »Slovenska Straža« v Ljubljani; izide še kolek po 10 vin. in kolek po 1 vinar, ki bo posebno pripraven za pisarne.

Centrala je skrbela za reklamo v korist našim vžigalicam.

Vžigalice.

Te vžigalice so najprvo vnele naše nasprotnike! Dočim »Družba sv. Cirila in Metoda« le vsako leto enkrat poda račun o svojem blagu, zahtevalo se je od naših vžigalic račun vsak čas, kadar se je kakemu liberalnemu pisarju zljubilo. Kako globoko ta naš prvi predmet, ki smo ga spravili v promet, vpliva, priča to-le pismo, katero smo prejeli te dni in ki pravi, da liberalci na Vipavskem silno agitirajo proti našim vžigalicam, češ, da ni računov in da je denar izginil. Nato ta-le odgovor: Kakor vsako društvo, bomo tudi mi enkrat na leto podajali na skupščinah »Slovenske Straže« račune o vžigalicah. Računi so bili že podani na zadnji skupščini S. K. S. Z. v št. Jakobu, bodo podani danes in bodo podani leto osorej. Tisti pa, ki so hoteli pri vžigalicah oslepariti našo narodno obrambo, tisti, ki so hoteli odjesti krajcarje obmejnimi Slovincem, bili so liberalni trgovci, katere smo morali s pravdami prisiliti, da so odprli svoje liberalne žep! Tako so sumničeni, ki so prišli iz liberalnih vrst, padla nazaj na liberalce! Na adresu naših somišljenikov glede vžigalic pa: Če bi vsak skrbel za to, da ima res vsak naš dom naše vžigalice, bi bil denarni efekt še večji! Skrbite, da se to zgodi!

Ko nam državni monopol odvzame vžigalice, bo treba skrbeti za samovžigalnice.

Danes smo s »Kolinsko tovarno« sklenili pogodbo za vpeljavo prodaje kave v korist obmejnimi Slovincem in prepričan sem, da bo to izvršen predmet, katerega bomo razširili do zadnje slovenske koč. Pisarna je pisala in že prejela ugodne odgovore glede prodaje društvenega papirja za vse naše urade, za naše šole in druge pisarne ter za zasebnike.

Kava in drugo.

V dogovoru smo glede prodaje sveč, čaja, drož, ustnih vod, gramofonov in gramofon. plošč, hektografov in drugih pisarniških strojev, kleja, platna, klobukov, dežnikov, rut in celo obvez za naše nasprotnike. Vsi naši somišljeniki naj bi vedno, kadar rabijo kake slike, obrnili se na pisarno naše narodne obrambe, ki je v zvezi s prvima zagrebškima zalagateljema slik, pri prodaji pa dobi »Slovenska Straža« tiste odstotke, ki jih sicer dobi agent. Vrše se priprave za izdajo računskih listkov, društvenih izkaznic in drugih društvenih potrebščin, kakor tablic za tombole itd. Izdajali bomo razne praktične koledarje, tiskane čestitke, dopisnice za godove in rojstne dneve, spominske raznobarvne liste s pomembnimi verzmi in podobami ob priliki porok in krstov, zakar dobi narodna obramba prispevek: pri bogatih večjega, pri revnejših manjšega. Posebno krstni spominski listki naše »Slovenske Straže« bodo za krščena v njegovih poznejših letih najlepši spomin, naj bo zvest veri in jeziku svojega očeta, svoje matere. Za dohodek bo skrbela tudi potovanja na pisarno, na katero se bo obračati pri prireditvi raznih romarskih in drugih izetniških vlakov in izletih. Tako bo združeno praktično z dobrim: da Slovenci dobro spoznavajo svojo domovino, pa da se tudi po drugih krajih nauče kaj. Izdajali bomo razglednice ter smo že v tozadevnih dogovorih s

Prago in Lvovom, prodajali bomo radi celo nasprotnikom naše — milo, posredovala bo pisarna pri nakupu glasbil, raznih strojev, celo to se nam zdi, da bi novi zvonovi po naših cerkvah lahko peli v korist naše narodne obrambe, kajti tista tvrdka naj dela zvonove za naše cerkve, ki se tudi nas kaj spomni. Karkoli nam bo mogoče izrabiti v narodno obrambo, nam bo dobrodošlo. Celo peresa, čokoladni papir, vsako veselje in žalostno priliko. Ob vsaki novi maši, ob vsakem umesčenju, ob vsakem zaslužku, ob vsaki kupčiji, ob vsaki poroki, ob vsakem pogrebu se spominjajte »Slovenske Straže«.

Zavarovalnica.

Pa tudi vsako naše društvo naj vsaj eno veselico odšle na leto napravi v korist narodni obrambi! In naše posojilnice, naša županstva, če se ta pošteno zganejo, imamo na leto zopet dohodek, ki ne bo v nečast naši narodno-obrambni organizaciji, treba je le, da pisarna ta telesa drega, drega in drega! In če se je »Südmarki« dovolila loterija, bomo tudi mi smeli srečkati! Kjerkoli mogoče bomo skušali dobiti odstotke za našo narodno obrambo. Tudi zavarovanje glede na življenje bomo organizirali. Zavarovalni zavod bo pričel delovati tekom dveh mesecev in zato lepo prosimo vse somišljenike, ki se nameravajo zavarovati, naj z zavarovanjem počakajo dva meseca!

To je že precejšnje pripravljalo delo. Pri tem pa smo tudi gledali na to, da drugi dohodki ne vsahnejo. Po 20 K smo dobili doslej v desetih mesecih 667 darovalcev. Naj bi ti vsako leto zvesti ostali in si naložili prostovoljni narodni davek po 20 K. Naj bi se njihovo število kmalu povzdignilo na 1000! Ni še eno leto odkar smo pričeli z nabiranjem in vender smo še neorganizirani, v prvih početkih skupno z dohodkom vžigalic že dobili za narodno obrambo okoli 20.000 K. Pri tem smo pa skrbeli, da je ranja »Straža« dala za »št. Iljski dom« 2600 K in za koroške Slovence 1500 K, naša narodna obramba je darovala za »št. Iljski dom« 4000 kron, vzdržali smo otroški vrtec v Velenju, za društvo »Kres« v Gradcu smo dali 500 K ter mu postavimo tudi oder, priredili smo Božičnico koroškim slovenskim šolskim otrokom ter v ta namen dali 1142 K 28 h, 3000 K smo dali slovenskemu šolstvu v št. Jakobu v Rožu, kupili smo mnogo knjig za obmejne Slovence, za ustanovitev mladeniških knjižnic na meji, ki imajo posebno lepe uspehe, smo dali 500 K, šolskim sestram v Trstu smo dali za nadaljnjo vzgojo slovenskih deklic 1000 K, na Goriško za obmejne knjižnice 500 K; podrobneje Vam poroča blagajnik.

Povsod podružnice!

Naše prvo delo bo sedaj osnovati kolikor mogoče veliko podružnic »Slovenske Straže« po načelu, katerega so Nemci zapisali v glasilu nemškega »Schulvereina«: »Kein Dörflein ist so klein, eine Ortsgruppe muß darinnen sein.« Za snovanje podružnic izidejo posebna navodila. Kjerkoli hočete ustanoviti podružnico, takoj javite »Slovenski Straži«. Podružnice naj se osnujejo po župnijah. Kjer sta dve mali župniji skupaj, imata lahko podružnico skupno. Vse ljudstvo naj sodeluje, ne samo par inteligentov! V nedeljo po prazniku sv. Cirila in Metoda dne 10. julija pa naj se vzdigne vse slovensko ljudstvo in naj pokliče v življenje vsepovsod podružnice »Slovenske Straže«. Pričnite takoj s pripravami za ta narodni praznik. Prva podružnica »Slovenske Straže« se ustanovi te dni. Naša akademična mladina na Dunaju ustanovi prvo podružnico »Slovenske Straže«, ki pa ne bo akademična, ampak bo namenjena vsem dunajskim Slovincem, kakor je »Slovenska Straža« namenjena vsem Slovenkam in Slovincem! Ze sedaj hitite vsi v krog ustanovnih, rednih, podpornih članov »Slovenski Straže«.

Društveni člani.

Društveni člani so:

1. ustanovni, ki plačajo vsaj 200 K naenkrat ali pa vsaj v štirih obrokih tekom enega leta;

2. redni, ki plačujejo vsaj 1 K na leto, najmanj 10 K pa, če so društva, oziroma pravne osebe;

3. mladina do 24. leta starosti in podporni člani, ki plačujejo vsaj 50 vinarjev na leto.

Člani društva so moške, ženske in pravne osebe. Tisti, ki hočejo postati člani, se oglasijo ali pri društvenem vodstvu ali pri podružnici svojega okraja.

Demokatično pot, ki jo je prvi podružnici začrtala naša akademična mladina, naj slede vse podružnice!

Naše ženstvo in mladeniči.

Pri obrambnem delu jemljemo pa še posebno ozir na naše ženstvo, in si-

cer ne samo na izobraženo, temveč tudi posebno na naše kmetske žene in dekleta in naše vrle, navdušene delavke! Kdo prekosi žensko — blagajničarko? V velikih krajih bodo na mestu ženske podružnice, sicer pa naj se skuša povsod pri mešanih podružnicah pridobiti tudi ženstvo, da bo v odboru sodelovalo. In naše mladinsko orlovsko gibanje, to nam je izobrazilo že toliko mladih čvrstih moči, da ne bomo v zadregi pri izbiranju odborov! Naj dobe priliko sodelovati eni v odborih naših izobraževalnih društev, drugi pri podružnicah »Slovenske Straže«.

Potovalni učitelj.

Pokazala se bo kmalu potreba potovalnega učitelja, katerega bomo nujno potrebovali, ker brez potovalnega učitelja je nemogoče živahno delo podružnic. Tisti, ki čutijo v sebi poklic in sposobnost za to, naj se javljajo.

Zveza naših narodnoobrambnih društev.

V zvesti, trajni, vedno večji zvezi smo in hočemo biti z zvezo »Orlov«, s »Slovensko dijaško zvezo«, z »Rafaelovo družbo«, z »Jugoslovansko strokovno zvezo«, katere smatramo za odlična narodnoobrambna društva. Rafaelovi družbi bomo pomagali pri ureditvi njene pisarne ter smo in bomo prispevali za to, da nastavi sposobnega tajnika, ki je že izbran. Ta tajnik bo imel evidenco našega izseljenškega gibanja, ki bo na pomoč izseljencem in ki bo najbolje upravljal »Priporočilne listke«, katere je v varstvo izseljencev založila S. K. S. Z. Hočemo izposlovati slovenske službe božje! Kjerkoli se Slovenci naseljujejo, slovenske uradnike pri konzulatih, skrbeti hočemo za vedno večjo zvezo Slovincov v tujini: na Vestfalskem, v Egiptu, Ameriki in drugod z domovino. Z istim namenom bomo podpirali »Jugoslovansko strokovno zvezo«, posebno da razvije svoje delo po jezikovno mešanih krajih.

Z izobrazbo k zmagi.

Mogočnega sovražnika imamo, pa ne bojimo se ga. Prvo naše delo bo sovražnika do dobrega spoznati in potem urediti svoje obrambno delo. Mi vemo, da imajo vsa nemška bojna društva, ki rovarijo v Avstriji, svoje skupno središče v berlinskem »Alldeutscher Verband«, da je njihova skupna smernica izrazito protidinstična. Če bomo delali proti njim, ne kot bojno, kot obrambno društvo, izpolnjevali bomo pri vsakem svojem koraku v korist Avstrije najlepše tisto točko naših pravil, ki pravi, da je namen društva obramba slovenskega življa na patrijotičnem temelju. Mi ne potrebujemo, ne maramo posttranskih ciljev, naš cilj je: gospodarstva, duševna povzdiga vseh članov našega naroda, kjerkoli prebivajo. Ni nas strah naših narodnih sovražnikov, ker vemo, da po soglasni sodbi velikih duhov današnje dobe bodočnost ne bo onih narodov, ki so najbrutalnejši in največji, ampak onih narodov, ki so najspodobnejši, najizobraženejši. In kdor je z odprtimi očmi potoval kedaj med Nemci, pa med našim jugoslovanskim ljudstvom, ta bo razumeval najnovejše nemške vzdihe, da Slovenci duševno v marsičem prekašajo nemško ljudstvo, ta bo razumel, da marsikateri nemški politik temno gleda v bodočnost, videč pred seboj, da vsa nasilstva ne bodo mogla uničiti poleta jugoslovanske naše sile! (Navdušeno odobranje.) Odlični organizator češkega narodnoobrambnega dela pravi: Prvi pogoj uspešnega boja je, da spoznamo sebe, pa tudi svojega neprijatelja, a prva dolžnost naša je, da kolikor mogoče delamo na okrepitve naših vrst. Boj se danes bje na kulturnem in gospodarskem polju — vsak razumen človek mora torej delati na to, da vzdigne izobrazbo ljudstva in da ljudstvo gospodarsko okrepimo. Kolikor manjši smo od nemškega naroda, toliko bolj moramo biti sposobnejši in delavnejši, ako hočemo, da se bodo sile merile z uspehom. Ne število, sposobnost dá narodu ceno. Grki so bili majhen narod, pa še danes se klanjamo njihovi kulturi. Ne število neprijateljev, ne številnost orožja, sposobnost, duševnost vodita k zmagi. Svet bo onih, ki delajo, bdé, mislijo in verujejo!

Na eni strani v znamenju svobodomiselnosti, na drugi strani v znamenju protestantizma se bje krivičen boj tujstva proti nam Slovincem, mi pa kot narod Marijin v lepem Marijinem mesecu maju pričenjamo pravično svoje narodnoobrambno delo. Zato le pogumno na mejo hitimo, naš narod pogube otmimo! (Dolgotrajno ploskanje.)

Predsednik Grafenauer se poročevalcu zahvali za poročilo ter otvori debato.

Dnevne novice.

→ **Odbor »Slovenske Straže«** se je včeraj konstituiral ter je izvolil za predsednika deželnega odbornika gosp. prof. Evgena Jarca, za podpredsednika dr. L. Ehrlicha v Celovcu, za tajnika urednika Ivana Štefeta in za blagajnika g. Antona Volta, blagajnika »Gospodarske zveze«. Kot zastopnik Slovencev, bivajočih izven slovenskega ozemlja, je v odboru predsednik S. D. Z. in član slov. kat. akad. društva »Danica« cand. iur. g. Marko Natlačen, kot zastopnik slov. akad. društva »Zarja« pa iur. g. Ogrizek.

→ **Zveza slovenskih Orlov** ima letos svoj najpomembnejši dan 5. junija v Zgornjem Logatcu, koder se bodo ta dan sešli k posvetu vsi predstavniki, načelniki in ostali odborniki vseh dozdaj obstoječih Orlovih okrožij, od ostalih odsekov, ki pa še niso v okrožjih, predstavniki in načelniki. Dnevni red se seveda še natančneje objavi. Vodstva okrožij se na ta dan opozarjajo, da se pripravijo. Sestavila se bo zopet statistika, sprejel »Poslovnik«, dala navodila za rabo »Zlate knjige«, napravil načrt za 1910/11 in presodilo dosedanje delo. Orli, pripravite se za ta dan!

→ **V dvorani S. K. S. Z.** so se včeraj popoldne vršili jako dobro obiskani zapadni sestanki S. K. S. Z. in J. S. Z. Prvi sestanek je vodil S. K. S. Z. predsednik Luka Smolnikar. Sklepalo se je na njem o velevažnih zadevah naše nepolitične organizacije in se ugotovil dnevni red za glavno skupščino S. K. S. Z., ki se vrši letos strogo po delegatih. — Zborovanje J. S. Z. je vodil in poročal predsednik J. S. Z., c. kr. sanitetni svetnik poslanec Zajec. Na obeh zborovanjih je bila zelo živahna, velepučna in zanimiva razprava, ki pa ne spada v javnost. Ob pol 6. uri zvečer je bil občni zbor »Družbe sv. Rafaela«. Vodil ga je družbin predsednik deželni odbornik poslanec dr. Vlado Pegan. Tudi tu je sledila predsedniškemu in zapisničarjevemu poročilu živahna razprava. O Rafaelovi skupščini še objavimo obširno poročilo.

→ **Sramoto na sramoto** nakopuje koalicijska hrvaškemu narodu. Včeraj je bivši vodja koalicije, zdaj opozicionalec, Supilo vprašal vlado, zakaj bo na svetovni razstavi v Rimu leta 1911 Hrvaška razstavila v mažarskem paviljonu kot njena provincija? Naučni šef Amruš je dejal, da v hrvaškem budgetu ni dobili tistih 100.000 K, ki bi jih stal poseben hrvaški paviljon! To je tisti gospod Amruš, ki je svoj čas v Ljubljani pri odkritju Prešernovega spomenika kot zagrebški župan tako strahovito gromel zoper Nemce in Mažare in podobne sovraže jugoslovanstva. Supilo je na to interpeliral bana, zakaj je pretil saboru z razpustom, ker je s tem prekršil ustavna načela, ko ni bilo povoda za tako grožnjo. Ban se je komej zmazal. Najbolj sramotno je bilo, da je koalicijska bana branila, predsednik Magdić Supilu celo ni hotel dovoliti, da odgovori banu. Koalicijska pravi, da jo veže na bana volivna reforma, ko se ta enkrat sklene, bo drugače. Bomo videli! Tomašičeva volivna reforma ne vzbuja v nas preveč prešernih upov, vendar pa bi jo bilo treba pozdraviti, če bi bili protikoalicijski, katoliški, pravaški in seljaški elementi tako močni in bi ljudstvo tako organizirali, da bi pri novih volitvah pomedlo s koalicijo in njenim zaveznikom, Khuenovim hlapcem Tomašičem! Hrvati katoliki — organizujte kmeta!

→ **»Mladost«** izide prihodnji teden v povečani obliki

→ **Alešovčeve povesti slovenskega trpina II. zvezek** je dotiskan in izide še ta teden kot 10. zvezek Ljudske knjižnice. »Katoliška Bukvarna« ga bo pravočasno razposlala, da bodo imeli naročniki med prazniki že na razpolago to knjigo, ki obsega bogate zaklade zdravega in nepokvarjenega humora.

→ **Dr. Krekova narodna igra »Turški križ«** se uprizeri dne 15. maja t. l. na binkoštno nedeljo, v telovadnici vipavskega Orla. Opozarjamo vsa naša izobraževalna društva na velezanimivo igro, ki jo je spisal veliki dr. Krek. Na binkoštno nedeljo vsi v Vipavo! Začetek ob 4. uri popoldne.

→ **Učiteljska vest.** Ustanovni shod podružnice »Slomškove zveze« za vrhniško-logaški okraj se bo vršil šele dne 18. julija o počitnicah in ne 19. maja, kakor je bilo prvotno naznanjeno. Dne 19. maja pa ima sestanek prva doljenjska podružnica »Slomškove zveze«, in sicer v Zatičini. Pri sestanku (po sveti maši, ki bo ob pol desetih) bo predaval nadzornik Lj. Stiasny o uporabi skioptikona v ljudski šoli in pa tudi o potovanju iz Tangera v Trst. Predavanje bo združeno s skioptičnimi slikami.

→ **Pozor pred vragom!** Pišejo nam: Zadnji čas so se jeli po naših semnjih,

zlasti po Doljenškem, zopet pojavljati sleparji z »vragom«, ki ste ga svoj čas tako imenitno pognali iz Ljubljane. Čedna družba obstoji iz dveh žensk in dveh moških; imajo oder iz dveh zabojev, na katerem stoji nekaka skrinjica, v kateri se nahaja — to se vé — sam vrag. Babnici sta kričeče oblečeni in našušmarjeni, da vzbujata več pozornosti ter v nemškem in slovenskem jeziku vabita ljudi, da si dajo vedeževati od zaprtega vruga, ki ni posebno drag in je z malim zadovoljen. Če plačaš malenkost, pa ti vrag lastnoročno napiše srečo. Zalihog, da se še dobe ljudje — zlasti ženske — ki gredo tej debeli slepariji na lim in polnijo žepe potepuški četi. Moška obdržavata neke igre za denar in tudi dobro izhajata. Posebno dobro so ti sleparji opravili na semnju v Zatičini 9. t. m., dasi je bil dež. Čuditi se je ljudstvu, a še bolj se čudimo orožnikom in županstvom, da takih stvari ne opazijo in ne preprečijo. Naj bodo merodajni faktorji s tem opozorjeni na »vrage« in njegovo klatežko družbo!

→ **Zopet velika nesreča na istrski železnici.** Kanfanar 11. t. m. Danes zjutraj ob 5. uri in pol se je zgodila pri vlakcu št. 312 pred postajo Vodnjan (pri Puli) velika nesreča. Ogibalni čuvaj je namreč pozabil zapreti zatvornice in dva voza sta hotela peljati čez železnico, kar je pridrdral vlak z veliko brzino. Ker se te zatvornice nahajajo ravno na ovinku, ni mogel strojevodja tega pravčasno zapaziti. Na prvem vozu sta sedela 17letna žena in njen soprog, na drugem vozu pa mati prve. Vlak je zadel v prvi voz ter ga razrušil. Voznika je vrglo v stran ter ga smrtno ranilo, med tem ko je soproga prišla pod vlak ter bila razmesarjena in na mestu mrtva. Mati, ki je sedela na drugem vozu, je le lahko ranjena. Ranjeni voznik je bil takoj prepeljan v bolnico v Pulo, a umrl je približno čez eno uro. Krivdo se bode seveda zvrčalo na ogibalnega čuvaja. Znano pa je, da je ta čuvaj jako marljiv, kakoršnih je malo. Krivda je zopet na železniški upravi, ki varčuje, kjer ni potrebno, in stavlja s tem življenje in imetje v veliko nevarnost. Dasi je od železniškega ministva povelje, da ne sme nikak uslužbenec vršiti službe več nego 18 ur zaporedoma in da mora imeti nato najmanj 6 ur počitka, vršil je ta čuvaj vsaki dan službo od 5. ure zjutraj do 12. ure zvečer. Da se v 5. urah človek ne more dovoljno odpočiti, je jasno.

→ **Oče in otrok na mrtvaškem odru.** Iz Barkovelj pri Trstu poročajo: Nista minola še dva meseca, odkar smo položili v prežgodnji grob enega najboljših naših narodnih Barkovljanov: posestnika Jurja Martelanca. In zopet je smrtna kosa posegla v to pošteno slovensko hišo. Predsinoči ob 7. in pol uri je po daljšem bolehanju v cvetju let izdihnil sin pokojnega Jurja — Andrej Martelanc, a po dobrih treh urah — ob polnoči — mu je sledilo še dete. 6mesčna hčerka Danica. Kdo ne bi imel najglobljega sočutja s toli kruto zadeto rodbino?

→ **Gospa Borštnikova** je otvorila v Zagrebu dramatično šolo; listi jo toplotno priporočajo.

→ **Na progi št. Janž—Trebnje** se je v ponedeljek utrgalo zopet skalovje. Na Duli padlo je na progo in potniki so sami napravili prost tir.

→ **Na sestanku slovenskih stenografov in stenografkinj**, ki se je vršil dne 10. maja v »Matici Slovenski«, se je 1. konstatiralo, da je pri Slovencih obveljal Novakov sistem Gabelsbergove stenografije; 2. se je sklenilo, ustanoviti slovensko stenografsko društvo; v to svrhu se je volil tudi že pripravljalni odbor, ki bo sestavil pravila. Nasvete in prijava je za sedaj pošiljati dr. Fr. Ilešiču v Ljubljani.

→ **Romanje na Sv. Goro pri Gorici.** Binkoštni ponedeljek ob pol 1. uri popoldne odidejo mlad. Mar. družbe in izobraževalna društva kranjske dekanije in selške doline na Sv. Goro. Vožnja tja in nazaj velja iz Kranja 6 K 80 vinarjev. Listki se dobivajo pri zadevnih v. č. gg. župnikih.

Skrivnostni logaški polzkušeni umor.

Vednoveč indicijev se zbira okoli Franca Hladnika, vednobolj ga različne okolnosti, ki jih je oblast poizvedela, obtežujejo.

Hladnik se glede Piacentinija, kateremu je narekoval pismo, izgovarja tako-le: »Morebiti je Piacentini sam sestavil to besedilo in nameraval mojo mater zastrupiti, da bi jo jaz podedoval, obogatel in potem tudi z njim utrdil svoje trgovske zveze, pri čemur bi on profitiral.« Ta nerodni izgovor seveda nobeden ne verjame.

V ljubljanske zapore sta spremila Hladnika tržaška policijska agenta

Miloh in Vovk. Ko se je vlak pomikal mimo Miramara, je Hladnik vzkliknil: »To je infamna obdolžitve. Kakšen vzrok naj bi jaz imel, da izvršim tak zločin? Zastrupiti lastno mater? Zakaj? Saj to bi nasprotovalo mojim lastnim interesom, ker me je mati večkrat na ta ali oni način podpirala. Če pa umrje . . . To je za znoreti!« Agentu mu nista odgovorila, ko se je pa vlak v Logatcu ustavil, je slišal Hladnik svoje ime. Zaklicala ga je bila njegova žena, ki je v Logatcu izstopila. Hladnik je hotel skočiti k oknu, toda agenta nista tega dopustila. Pozdravila sta se s soprogo z roko.

V Trstu je dr. Mlekuš še enkrat natančno preiskal stanovanje Hladnikovo. Zdi se, da ni ničesar našel.

Viharji in nova zima.

Včeraj popoldne ob 4. uri je izbruhnila v Kindbergu na Štajerskem grozna nevihta. Močna vetrna troba je izruvala velika drevesa, popolnoma odnesla streho z nekega skladišča ter potrgala vse električne napeljave v Kindbergu ter telefonsko in brzojavno zvezo med Dunajem in Gradcem. Raz mnogo streh je odneslo opeko daleč okoli po polju.

Iz Inomosta se poroča danes zjutraj, da po Tirolskem neprestano sneži. Potrgale so se celo telefonske žice. V Pelfsu sta zamrznila dva vodnjaka, na Brenerju so se usuli snežni plazji. V snegu je obtičal nek tovorni vlak. Na južnem Tirolskem žgo grmade, da varujejo trto zime.

Iz Milana na Laškem poročajo o zimi, pri Novari je padel sneg. Tudi iz Francoske poročajo, da je v nekaterih krajih padel sneg.

Iz Gaya poročajo, da je bilo ondi tako deževje, da je Hupava prestopila bregove in poplavlila polje.

Ljubljanske novice.

→ **Koncert »Ljubljane«** je bil včeraj, v kolikor vpoštevamo, da je bil to prvi redni koncert tega glasbenega društva, nepričakovano dobro obiskan ter je pokazal, da »Ljubljane« resno stremi za napredkom. Toličnega razvoja in tolikega napredka v kratki dobi enega leta marsikdo ni pričakoval. Strokovnjaška ocena nam je obljubljena ter jo priobčimo jutri.

→ **Izletnikom v Benetke.** Izletniki se odpeljejo iz Ljubljane v soboto dne 14. t. m. točno ob 9. uri 25 minut zjutraj s posebnim vlakom. Izletniki dobe karte na južnem kolodvoru od 8. do 9. ure zjutraj. Vlak se ustavi samo v Logatcu (5 minut), kamor pride ob 10. uri 29 minut popoldne, na Rakeku (4 minute), kamor pride ob 11. uri popoldne, v Št. Petru na Krasu (60 minut), kamor pride ob 11. uri 41 minut popoldne. Sapijane (5 minut), Jurdani (1 minuto) ter se pripelje na Reko ob 2. uri 12 minut popoldne. Izletniki z Notranjske se morajo pripeljati ali v Logatec, na Rakek ali v Št. Peter. Kdor se še želi pridružiti zanimivemu izletu, naj to takoj javi našemu uredništvu.

→ **Ij Umrla** je na Zabjeku št. 12 v 81. letu svoje starosti Uršula Ramovš roj. Ciegler.

→ **Promoviran** bode na dunajskem vseučilišču dne 13. t. m. doktorjem prava gospod Ernst Močnik, c. kr. konceptni praktikant pri tukajšnjem finančnem ravnateljstvu.

→ **Ij Semanjska sleparja sta se zopet pojavila.** Dne 4. t. m. je šel posestnik Ivan Weber iz Kočevske Reke iz Kočevja s semnja proti domu. Na poti se mu je pridružil nek neznanec in ga nekoliko časa spremljal. Nasproti jima je prišel drug neznanec in ju slovensko vprašal, če nista našla njegove denarnice. Ko sta mu odgovorila, da ne, jima je rekel, naj se mu pustita preiskati, v kar sta tudi dovolila. Izgubitelj je najprvo preiskal Webrovo spremljevalca, potem pa njega. Webrovo listino je dal v roko spremljevalcu in je le-ta stoil Webro za hrbet, ko je med tem še sam preiskaval Webra in konečno rekel, da nimata njegove denarnice. Nato je vzel Webrovo listino onemu iz rok in jo dal Webro nazaj. Weber je šel, nič hudega sluteč, svojo pot; ptujca pa sta ostala zadaj. Ko je čez nekaj časa pogledal v listino, je našel v nji nek papir mesto svojih 450 kron. Izmed sleparjev je eden velik, 30 do 40 let star, plavih brk, obrit in je nosil plišast klobuk, črno oblečen in je nosil v roki črn zavitek. Drugi je bil v svetlo sivi obleki, suknjič je imel pod vratom zapet, mehak črn klobuk v sredini vdrt in sivo pelerino s kapuco. Le-ta je bil manjši od prvega in star 30 do 40 let ter je imel črne brke in brado (Kaiserbart). Sumi se, da sta imela tudi tovariša, ki je bil viden v obližju. Ta je bil srednje velikosti, rdečega obraza in sivo oblečen.

→ **Ij Premetena ciganka.** Predvčerajšnjim je prišla 34-letna ciganka Elizabeta Leinbergerjeva iz Št. Mohorja na Koroškem v neko pekarijo v Zalokarjevi ulici, kjere je kupila nekaj kruha in ga plačala s tolarjem za 5 kron. Pri tem se je pa tako spretno sukala, da se ji je posrečilo odnesti kruh, petkronski tolar in drobiž, ki ga je dobila iz tega. Pekova žena je pa kmalu opazila, da jo je ciganka opeharila in je to javila policijskemu stražniku, ki je zvito lisico dohitel na Zaloški cesti ter jo aretoval. Pri preiskavi so dobili pri ciganki petkronski tolar in drobiž. Leinbergerjeva je bila zaradi jednakega delikta že kaznovana in so jo izročili sodišču.

→ **Ij Orožništvo** je prišlo te dni prisiljenca Franca Rupnika, ki je dne 10. sušca od dela pobegnil ter ga izročilo okrajnemu sodišču na Vrhniki, odkoder se povrne nazaj v hišo pokore.

→ **Ij V tri cerkvene nabiralnike** je minoli mesec nek neznan tat v cerkvi v Mekinjah ulomil, kjer se mu pa trud ni izplačal, kajti, kakor se domneva, je v vseh treh dobil komaj za 2 K drobiža.

→ **Ij Prste obrezal** si je danes zjutraj po lastni krivdi pekovski pomočnik Jožef Bajželj. Ko je šel po Hradeckega cesti mimo nekega izkuha, je udaril z desnico po steklenih vratih ter se tako obrezal, da je moral na osrednjo rešilno postajo, kjer so ga obvezali.

ZOPET VOJAŠKA VSTAJA NA GRŠKEM?

Ko so tiskali kraljev dekret o vpočitvi 72 častnikov, so stražili tiskarno, ker so se bali nasilnosti. Boje se, da vprizore častniki zopet vojaško vstajo.

GROZNA POŽARA.

Mesto Przemyslany gori.

Przemyslany, mesto v Lvovski okolici, sedež okrajnega glavarstva s 3000 prebivalci, gori. Pogorel je že en mestni del. Grozni vihar je povzročil, da se je požar širil z mrzlično naglico.

Felszoetski požar. — Trije otroci zgoreli.

V Felszoetsu na Ogrskem je izbruhnil požar, ki je uničil 19 hiš. 40 rodbin je brez strehe. En otrok se je zadušil, trije otroci so pa zgoreli.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA V BEROLINU.

V Berlinu je zavozil hamburški brzovlak v Dolah Eytkuhen-Berolin. Več voz je poškodovanih. Nadizprevodnik in 19 oseb je nevarno ranjenih.

Telefonska in brzojavna poročila.

SPOR MED PREDSEDNIKOM DRŽAVNEGA ZBORA IN MED POLJSKIM SOCIALISTOM BREITERJEM.

Dunaj, 12. maja. Poslanec Breiter je pisal predsedniku dr. Pattajju, da si bo sam osebno poiskal zadoščenje, ako takoj ne prekliče neko opazko o njem. Dr. Pattaj je poslal k Breiterju dva poslanca zahtevat pojasnila in hode, da mu jutri parlament dá zadoščenje.

SEJA OGRSKEGA MINISTRskega SVETA. — KHUEN PRI CESARJU.

Budimpešta, 12. maja. Danes popoldne se je vršila seja ogrskega ministrskega sveta, nakar je bil ob pol 1. uri popoldne Khuen Hedervary sprejet od cesarja v avdienci.

ZEMLJA ZASULA ŽELEZNIŠKI TIR.

Trbiž, 12. maja. Danes se je udrla zemlja na železniški tir pri Zabnici ter je ustavljen promet na progi Trbiž-Pontafelj. Kedaj bo proga prosta, se ne ve. Luksus vlak Nica-Dunaj je moral v Zabnici ustaviti.

POTRES.

Dunaj, 12. maja. Včeraj ob 9. uri zvečer so čutili na Dunaju, v vsem okrožju Semernika, Št. Hipolita, v Gradcu in v Sopronju močan potres. Posebno okolu Semernika je bil potres tako močan, da so ljudje prestrašeni napoloblečeni leteli iz hiš. Pred potresom so bili silni viharji, k sreči pa ni drugih nesreč.

ZOPET UMOR NA DUNAJU.

Dunaj, 12. maja. 29 let staro prostitutko Leopoldino Piller je neki obiskovalec zadavil in oropal. Za morilcem ni nobene sledi.

SPOMENIK KOSCIUSKU V PULASKI.

Washington, 12. maja. Danes so slovesno odkrili spomenik poljskemu junaku Kosciusku v Pulaski, ki sta se borila za ameriško svobodo. Spomenik je odkril predsednik Taft, ki je povdarjal, da tri milijone v Ameriki živčih Poljakov, američanskih državljanov, priča, da se poljska junaka nista borila zaman. Roosevelt je poslal brzojavni pozdrav. Istočasno se je otvoril poljski narodni kongres, pri katerem je 1000 delegatov.

Halleyev komet.

Ljubljana, 12. maja. Halleyev komet se je danes zjutraj razločno videl na jutranjem nebu. Od pol tretje ure do pol štirih se je lahko opazoval s prostim očesom. Proti četrti uri je pa že v dnevni svetlobi zvezda obledela. Repatica je precej svetla, cenili bi jo približno na 1. do 2. vrste. S kukulom opazovana ne kaže svetle točke, kakor stalne zvezde, temveč majhno svetlo meglico. Tudi rep se je dal opazovati, vendar je bil vsled nastopajoče jutranje svetlobe zelo medel in se mu meje niso dale natanko spoznavati. S kukulom se je cenila dolžina repa na 25°—3° ali 5—6 mesečnih premerov. Komet se premika nazaj proti solncu in ga bo mogoče le še kake tri dni na jutranjem nebu opazovati, potem bo vedno bližje solncu. Dne 17. in 18. maja bode vsled bližine solncu neviden. Dne 19. maja zjutraj od en četrta na štiri pa do en četrta na pet ima iti preko solncu, bo torej za nas popolnoma neviden. Ker se zemlja in komet ravno v nasprotni smeri premikata, zemlja 30 km na sekundo, komet okoli 50 km, bosta prišla kmalu daleč narazen in že 20. ali 21. maja zvečer se bode dal komet opaziti na zapadnem nebu takoj po solnčnem zahodu. Odslej in do konca ga bo videti na zapadnem nebu, dokler nam zopet ne izgine. Oddaljen je komet od zemlje danes še 54 milijonov km. 14. maja bode še 43 milijonov km, 16. maja 33 milijonov km in 19. maja bode nam najbližje 23 milijonov km. Potem se zopet oddalji 25. maja na 37 milijonov km in 30. maja že na 65 milijonov km. Z druge strani se nam piše: Komet je danes zjutraj na gradu opazoval večje število Ljubljancev. Pogled je bil res zanimiv in lep; kajti nebo je bilo popolnoma jasno. S prostim očesom smo gledali komet tam nad vzhodom: glava je bila prav svetla, rep pa tudi razločno viden ter se je raztezal semkaj proti gradu. Kdor se zanj zanima, naj ga opazuje najkasneje ob tričetrt na tretjo uro zjutraj.

Nek drug opazovalec nam poroča: Halleyev komet se je prikazal danes 10 minut po treh zjutraj ob ko ribje oko vedrem nebu. Začetkom je pokrival kometov rep meglen oblak. Iz začetka se je zdelo, da izhaja Venus, ko je pa izgubil oblak, se je pokazal komet z lepim, jasnim, vidljivim repom. Komet je stal med Seatom in Makabatom v Pegazu in Sirahu v Andromedi v vzhodni smeri, par stopinj bolj na sever, 10 stopinj visoko nad obzorjem. Ako opazuješ v bližini cerkve Sv. Petra, se bo pokazal komet nad Lazami. Komet je enak zvezdi II. vrste in položen čez 45 stopinj v smeri proč od solncu. Repova dolžina se prikazuje kakor daljša 4 prstov na raztegnjeni roki. Okoli pol 4. ure je začel komet bledeti. Danes prekrasen majski dan.

Iz Novega mesta nam piše prijatelj: Dne 12. maja sem zapazil ob treh zjutraj Halleyev komet na obzorju. Rep komet je obrnjen proti zahodu, kateri pa je zginit četrta na 4, poleg tega se je komet zamogel opazovati še ob pol 4. Komet je svilomodre barve ter v lahki prozorni megli, kar znači njegovo velikansko oddaljenost. Ob četrta na 4 vshaja danica, katera je žareče svetlobe, kar naj nikdo ne zamenja s kometom. Kometovega premikanja ni možno opazovati s prostim očesom, medtem ko se od zvezde danice vidno opazuje. Od kapiteljske cerkve se da najlepše opazovati v smeri proti »Gadovi peči«, če bode jasno, naj se ga zasleduje ob pol tretji uri zjutraj v prihodnjih dneh. Danes so opazovanje motile oblačne meglice, a vendar se ga je kljub temu opazovalo do polu 4. ure.

AVSTRO-OGRSKE ZADEVE.

Pogajanja med Nemci in Slovani se bodo nadaljevala. — Češki radikalcii nameravajo izstopiti tudi iz »Českega kluba«. — Poslanec Breiter je pisal zborničnemu predsedniku pismo, v katerem mu očita, da je rabil nasproti njemu izraze, ki niso dostojni za izobraženega človeka. — Meščanski klub je sklenil, da kandidira za podžupana Hossa in ne Tomole ali Madlerja. Tomolo so vrgli zato, ker je delal zanj Vergani. — Cesar je došel včeraj ob pol 8. uri zvečer v Budimpešto. Oficialnega sprejema ni bilo. Na cesti so prirejali cesarju burne ovacije. Na Wai-zenskem Ringu je malo manjkalo, da ni cesarjeva kočija zavozila v neki pošni voz. — Cesarjevo spremstvo bo nastanjeno v Sarajevu ob cesarjevem obisku v hotelu »Evropa«.

ALBANSKA VSTAJA.

Preki sod so proglasili v Kačaniku, Verisoviču in Gilanu. Vojna sodišča že delujejo. V Strinili prelazu so zopet bo-

ji. Topovi so grmeli celo noč. Vslaše vodi Hasan Husajn. Turki so porušili Hasan Husajnov hišo. Turki obkoljujejo vstaše. V turško glavno taborišče je došel ruski vojaški ataše. Turki zapirajo albanske voditelje in jih tirajo pred vojno sodišče. Pri Prešovu so obkolili Turki Albance. Bila je huda bitka. Albanci, ki so izgubili 800 mož, so bili obkoljeni. Turki so imeli velikanske izgube.

NAPAD NA PREDSEDNIKA RUSKE DUME.

Pod vlakom, v katerem se je vozil predsednik ruske gosudarstvene dume Gučkov, je bila nastavljena bomba, ki je razpočila, ne da bi napravila kako škodo.

ANGLEŠKO.

Cesar Franc Jožef in kralj Edvard. »Politična korespondenca« poroča, da so bile osebne razmere med Franc Jožefom I. in Edvardom izborne, dasi so bile razmere med Avstro-Ogrsko in Angleško od časa do časa neprijazne.

Angleška zbornica.

Churchill in Balfour sta se posvetovala o kompromisu. Začasno se bo dovolil proračun, nakar parlament odgodi do jeseni.

Štirinajsti angleški dreadnought.

Pri Jarrow-on-Fyne so izpustili brez vsake slovesnosti 14. angleški dreadnought »Herkules« v morje.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.	
Budimpešta 12. maja.	
Pšenica za maj 1910	11 90
Pšenica za okt. 1910	10 33
Rž za maj	8 16
Oves za maj	6 46
Koruz za maj 1910	5 67
Koruz za julij 1910	5 97
Efektiv: —	

Rogaški

Tempel

vrelec. Dietetna namizna pijača z obilno ogljikovo kislino. Pospešuje prebavo in izmenjavo.

Styria

Zelo koncentriran medicinalen vrelec, priporočljiv pri kroničnem žolčnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vrančnik oteklinah, jetralni trdnosti, zlateli, suvoizmenjavih boleznih, katarah dihalnih organov.

Donati

Zdravilen vrelec največje vašine svoje vrste. Značilno uporaben pri kroničnem črevesnem kataru, obstopitju, žolčnih kamnih, tošči trganju, sladkorni bolezni.

Najmočnejši
prirodni vrelec magnezijo-glauberske soli

Izvrsten trapistovski sir

Imit. priznan kot najboljši na današnjem trgu, razpošilja 1 kg po K 170

Prvo zagrebačko mljekarstvo
1311 Zagreb, Duga ulica br. 13. 3-1

512

Sukneno in moderno blago za moške obleke

v največji izbiri priporoča po ugodni ceni

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Spitalska) ulica 5.
Obstoj trdke čez 40 let!

KOMPANJONA

iščem, oziroma zalagatelja z 7.000—10.000 K. Dobro obresti od 8—10%. Kje, pove iz prijaznosti upravništvo »Slovenca«
1298 1

Pojasnili v pisarni odvetnika dr. Josipa Sajovica, Gosposka ul. 3.
100 do 120 lepih hrastov
se prod. :: Kje, pove upravništvo.

C. kr. Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Občni zbor te zavarovalne družbe, kateremu so se predložili za pretečeno 71. poslovno leto računski zaključki, se je vršil 23. m. m. Iz poslovnega poročila za l. 1909. povzamemo sledeče bistvene podatke:

Voddelku zavarovanja za življenje je bilo vloženih ponudb za 76,108.292 K zavarovalne glavnice, a polic za 67,022.909 K izdanih. Stanje 31. decembra 1909 je znašalo okroglo 436 milijonov K zavarovane glavnice, in 1,368.561 K zavarovalnih letnih rent. Izplačila za smrtno slučaje, potem slučaje doživetja in rente so zahtevale skupaj 9,609.539 K.

Pomožne premijske rezerve za znižanje obrestne mere so se povišale za daljnih 400.000 K. Premijske rezerve življenjskega oddelka so znašale koncem l. 1909. skupaj 122,190,407 K in po odbitju deleža pozavarovancev 112,556.567 K prirastkom od 6,964,348 K za lastni račun napram pretečenega leta.

V požarnem zavarovanju so znašali premijski prejemi 26,255.223 K; za prevozno zavarovanje 2,576.392 K in zavarovanje proti tatinskemu vlovu 548.140 K. Za pozavarovanje se je potrebovalo v elementarnih oddelkih 13,333.450 K; plačila za škode so zahtevale skupaj 20,121.980 K. Premijske rezerve znašajo v elementarnih oddelkih skupaj 18,974.532 K odštevi pozavarovanja 10,334.097 K. Premijske rezerve v požarnem zavarovanju in zavarovanju proti tatinskemu ulomu so se zopet percentualno zvišale.

Od po dotaciji različnih premijskih rezerv ostalega dobička so bile nakazane 300.000 K disponibili rezervi bilance B, in se izplača dividenda po 280 K proti 250 K pretečenega leta.

Družbene rezerve znašajo koncem l. 1909., ne glede na rezerve za višee škode skupaj čistih 4,089.477 K, nad 134 milijonov kron in sicer: Premijske rezerve (odštevi pozavarovanje) 121,590.664 K, pomožne premijske rezerve 1,300.000 K; rezerve za kurzne menjave 2,233.625 K; dobične rezerve 9,200.000 K. Premoženje pokojninske blagajne, hranilnice in preskrbninske blagajne družbenih uslužbencev znaša skupaj 2,904.064 K.

Družba je v pretečenem letu dovršila prezidavanja novega družbenega posloja v Milanu, in začetku t. l. kupila zelo ugodno ležeča posloja v Budimpešti in v Pragi, ki jih namerava prihodnje leto ravno tako prezidati, da premesti pisarne dotičnih podružnic v nova lastna posloja. 1386 1-1

Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri Josipu Maljavac, pošta in postaja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka železniška postaja na Kranjskem po 24 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 50 litrov. 667 100-1

Lena birmanska darila!

Največja in najbogatejša izbira po jako nizkih cenah. — Se vljudo priporočam gg. botercam in botercem za obilni obisk.

Z velespoštovanjem
Fr. Čuden
urar in trgovec v Ljubljani.

Ugoden nakup!

Hiša na Bledu

v kateri je dobro obiskana restavracija s sobami za tujce, poletni in zimski obrat, kjer je pred kratkim pogorelo podstrešje, se jako ceno prod. Več se poizve v pivovarni Mayr, Kranj 112. 1380 3-1

Velikansko izber pomladnih in letnih oblačil

priporoča trdka

A. Kunc, Ljubljana, Dvorni trg šte. 3.

Najnižje stalne cene!

Najcenejša 31.

birmanska darila

kakor: zlate in srebrne ure, veržice, obeski, prstani, uhani, zapestnice itd.

Kupuje se staro zlato in srebro ter juveli ali se jemlje tudi v zameno. Lastna delavnica za vsa popravila in nova dela.

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter zapri-seženi sodnijski cenilec

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodajalna

z mešanim blagom, na Glavnem trgu v Novem mestu, se zaradi odpotovanja odda. Več pri Simnu Bergantu, istotam. 1388

Tri dobre molzne krave

se vzamejo na rejo. Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod »Dobre molznice«. 1389

Železnato vino

lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvorni založnik, vsebuje za slabokrvne in nervozne osebe, za blede, slabotne otroke, lahko prebavljiv železnat izdelek. Polovična steklenica K 2—. Poštni zavoj (3 steklenice) franko zavoj in poština, stane K 6'60. Naročila po povzetju. 3281

Velika binkoštna priložnostna prodaja!

od torka do sobote.

izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke ter najmoderneše konfekcije za dame in deklice. Velika izbira slaničkov za gospode in dečke.

»Angleško skladišče oblek«
1364 G. Bernatovič
Ljubljana, Mestni trg 5.

20 do 30 % ceneje kot doslej.

Ugoden nakup!